

A felhő és a város

I.

azt hiszed könnyű a felhőnek
a város felett lennie
egy olyan gondolkodás rendszerében amely minden emberi
súlytalanság állapotát a peremig viszi
az örökkévaló köztességig
ám ez a felhő állapot a még földközelen
a napot és bennünket szemlélve megkísérli lebírni önmagában
a szenvedés görcsét
és egy esőcsókot dob akkor lebocsátja
bensőnk zöldjére asszonyára a lány meleg illatos mohára
és elkezd bennünk valami mint a mag növekedni fölcseperedni
és felhőszeme van felhőlelke és
egy hajfűrtje a naptól melyet az a felhő még
az imént nézett
a közötted és közötté levő távolság alakzatában ő
mindörökre fönt lesz és örökösen sóvárog
hogyan valami szilárdra lépjen és megpihenjen
ezért a megcsalt felhő gyakran felszúródik
a hegy csúcsára egyre azt gondolva
hogyan elérte vágyát horgonyt vetve és szabadságát veszve
kileheli a lelkét
az ilyen felhőkből születnek a legszebb délelőtti hófürgetegek
a nyári záporok mialatt bőr a bőrhöz simul
a legszebb emlékek
ne kívánjad ezért hogy felhő légy
mindenek fölött
békédet csakis a kötődésekben szokásokban
az emlékek halmozásában leled meg
minden más szakadatlan menet a lebegésen át
fájdalmas és magányos mint egy sikoly mint az árnyék mint
a felhő

II.

azt hiszed könnyű a városnak a felhő alatt lennie
a magasba feledkezve követne ő
minden epekedéstől és lengedezéstől párától és a nap sóhajaitól
kicsit szebb igen felhőt
ám magába fordulva marad kilátással a felhőre
az emberek járnak a városban szeretik és felássák
festik és széttördelik befűstölik és porral fedik
ócsárolják és istenítik mutogatják és titkolják
ő pedig továbbra is felhőnézőben szenved

sóvárgása és beteljesületlen fölrepülései fájdalalmát
s mikor lehull az eső a város remegő vágyában hajladozik
egyesülnének legalább egyszer mindörökre
ő és a felhő
az esővel övé a folyó övé a tenger övé minden
kép mely a cseppekkel az égből érkezett
a világ látványa fentről majd lebocsátva magamagába
könnyörg ekkor a város szolgál áhitatossá válik
besurran minden kapuba bárki muzsikáját elfogadja
nyomába szegődik mindenkinek állhatatlanul és tüzesen
rohan önnön szegleteiben elbolondítja a szüzeket
elcsábítja a fagyaltosokat mély nyári jövendölésekben csöngettyűzik
s azután abbahagyja mikor az eső eláll
a városé marad a megkönnyebbülés hosszas sóhaja
mert sikerült elérnie a napba néző felhő kínját
és magának nem kellett fáradnia
gyengéden beburkolva magába feledkezve maradhatott
önnön lényébe göngyölödve a felhő alatt
s másnap mikor a vágyakozás újra kezdődik
azt hiszed könnyű városnak lenni
a felhő alatt

Kis alkony*

a kis alkony volt b. ferenc egyetlen tulajdona
aki egy szombati napon újvidéken levizsgáztatott
ötvenegynéhány filozófia szakos egyetemistát
hogy eljuthasson későn érkezett fia
b. zsolti születésnapjára ünnepségére
a kis alkony követte b. ferencet
míg passat márkájú gépkocsijával
a pannon látomáson száguldott át
hogy beérjen a szellemek városába
melyet láthatatlan szálak
határolnak el a világ többi részétől
keresztülhatolt végezetül meg sem érezve az áttörés erejét
odaért entelecheiától zihálva a kezdet küszöbére
s amíg két jelentéktelen vendéggel ebédelt
akik később a halálával dicsekedtek
nem állhatta meg hogy el ne gondolkozzon
értelmetlen sietségéről
és a kis zs. születése napjáról
kinyitotta kezét hogy elvegye a borral töltött poharat
hogy fellélegezzon a süket duma után
s mialatt többször a pohár széléhez ért

* Bodrogvári Ferenc (1935—1980), a jugoszláviai magyar filozófiai gondolkodás kiemelkedő egyénisége emlékére.

kitárult tenyerében a kis alkony és elnyelte
telefonon értesítettek b. ferenc haláláról
éppen amikor ne félj, itt vagyok
kötetemet állítottam össze
azt hiszem e hír olyan szörnyű volt
hogy hallva saját haláláról b. ferenc
sem hitte volna el
hosszan némák maradtak azután a papírok az asztalon
a költészet tárgy nélkülivé vált
a róla szóló szavak mind összetömörültek
az íny és fogak közötti résben
és senki sem akarta kimondani őket
két nappal később míg azon tanakodtak
hogy a kiválóságok sétányában temessék-e el
míg a közéleti emberek arról a személyiségről zsisongtak
aki a legalkalmasabb elmondani
búcsúbeszédét
míg valami meleg szél fújt
e bestiális város falának minden zegzugából
azok elsárgult fogai kiknek sohasem volt
okuk a harcra diadalmasan kivicsorodtak
míg a cserepek alatt a virágok ellenálltak a hervadásnak
míg háza körül a fák nem akartak elcsendesülni
míg tanárai a belgrádi és hallgatói az újvidéki
bölcészekarnak még mindig hitetlenül késlekedtek
a kislány fiú és asszony az elhunyt b. ferenc családja
megkísérelt kimozdulni a megkövült fájdalom barlangjából
elvonult a város címzetes polgárainak díszőrsége
és azoké akik megtisztelésnek érzik hogy itt élhetnek
ígéretet hangzottak el a gyászbeszédekben
segítséget nyújtunk a szeretet és bölcsesség nevében melyet
a megboldogult b. ferenc hagyott ránk mindörökre
és így tovább
és egy óvodában a város peremén
a nevelőnő összegyűjtve önmagában
polgártársai minden állatiasságát és álszentségét
éppen arról beszélt a szülői értekezleten
milyen csodaszépen felkészítette a gyerekeket az iskolára
nekünk kedves szülőknek milyen büszkékné kell lennünk
s amíg b. ferencet tizenöt nulla nullakor
a sírverem felé kezdték vinni
istenemre
az óvoda ablakából megpillantottam
amint a faszor között áthatol valami sötét szél
és tudtam hogy ez az ő tenyeréből elszabadult
kis alkony továbbra is dőrejlík
és mikor 15.30-kor a sírba helyezték
a kis alkony újból átütött az óvoda ablakán
összetört egy üveget és eltűnt
az én mélységes gyászom
mely b. ferenc temetésén várt rám

barátom görcsös öklében feküdt
a kékszemű b. ferenc ma odaát valószínűleg
az antinómiák értelméről tárgyal dosztojevszkij poézisében
fehér ferencről és heller ágnesről
beszél marcuse-ról és az egydimenziós emberről
s fejből szavalva
hol magyarul hol fordításban attilát sándort endrét miklóst
megesküszik rá hogy minden filozófus költő
keresztje fölött a magányos és összegörnyedő
kis alkony egyetlen igaz beszélőtársa
nem hagyja magára

LANTOS LÁSZLÓ fordításai

LENGYEL ZOLTÁN

Variációs gyakorlatok egyetlen témára

(részlet)

- var. 1.** *Mostanság túl pontosan járnak az évszakok s ez bennem olyan fajta bizonytalanságot kelt, mint a rendszeres hajnali ébredés: széthúzom a hideg sötétség függönyét s várom, hogy megemeljen valami, hogy végre eljőjjön az a pontatlan, sietős pillanat, ami végigjárhatatlan nyomot húz, innen az ablak előtti tértől talán egészen a Boszporusz partjáig vagy csak elindul céltalan, hogy pár percig nyomon követhessem, hogy ez a reggel is más legyen, némábban forduljak ki a Boszporusz partjára nyíló ajtón, s elnézzek feléd, ahogy egy pontatlan, sietős pillanat végeláthatatlan nyomot húz egész az ablakodig, amely mögött megpattant az éj sötét, öntött üvege s a hajnal mindkét szárnyát kinyitod a világra, a világra, amelyben már egyetlen évszak sem a tiéd.*
- var. 2.** *Az idő meg csak osztódik érthetetlen céllal fényre meg sötétre; ezt is te akartad, hogy tanuljam meg végre megosztani a dolgokat, mert darabjaiban minden könnyebb lesz, s majd meglátom mennyivel egyszerűbb, ha érthető közökre osztom a távolságot, amit egykor még egynék éreztünk, s mondhattam bármit, már egészében közöttünk volt; hány és hány távolság középpontjában élhetsz? mint aki mindig indul minden felé, de hidd el, az idő minden cél nélkül osztódik fényre meg sötétre, ahogy te is megérkezel majd s mögötted a tegnáp*